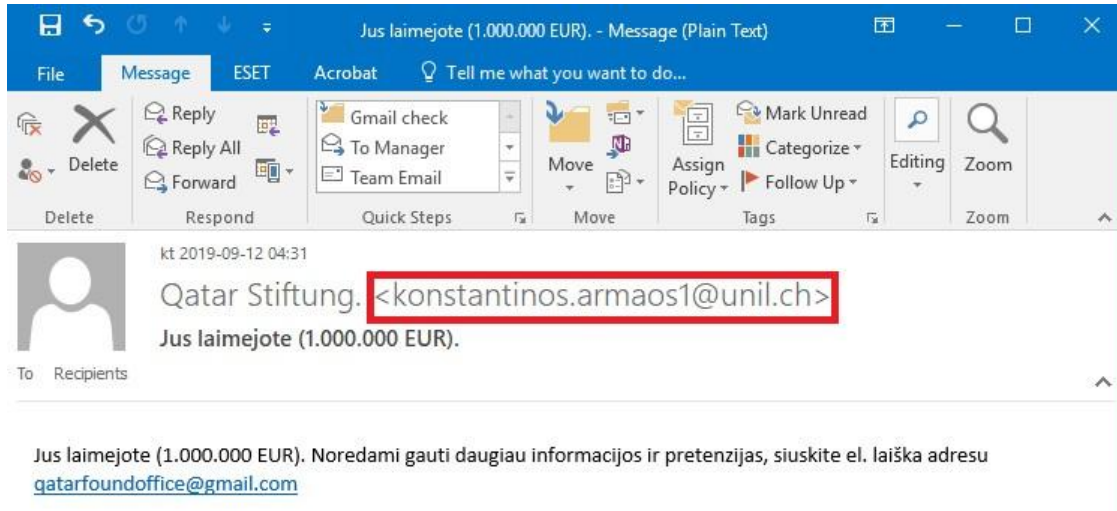

Kaip atpažinti kenkėjiškus laiškus?

Vieni kenkėjiški laišakai (angl. SPAM) gali būti lengvai atpažįstami, o kiti, paremti socialine inžinerija ir nutaikyti konkrečiai žmonių grupei, atpažįstami gan sunkiai. Šioje instrukcijoje pateikiama informacija, kaip atpažinti tokius laiškus.

1. Lengvai atpažįstamas laiškas

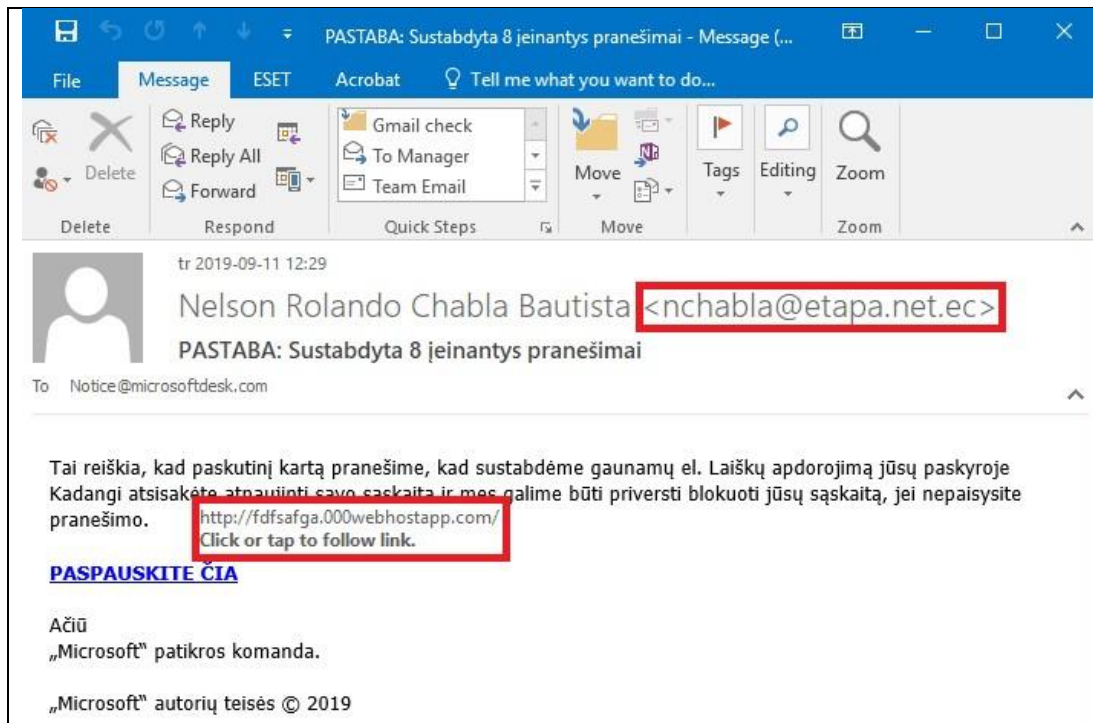

Laiško tekstas netvarkingas, yra gramatinių klaidų. Galima suprasti, kad jis išverstas iš užsienio kalbos, siuntėjo adresas dažniausiai iš užsienio ir mums nėra nežinomas.

Jūsų veiksmai – tokį laišką iš karto ištrinkite ir pamirškite.

2. Sunkiau atpažįstami laišakai

2.1. atvejis

Dar vienas panašus laiškas:

From: Sarah C. Bryant
Sent: Tuesday, October 8, 2019 1:03 AM
To: Sarah C. Bryant
Subject: Sistemos administratorius

Gerbiamas el. Pašto vartotojas.

Jūsų „Outlook“ EMAIL SAŠKAITOS slaptažodis pasibaigia per kelias dienas, o jūsų prašoma [.RE-VALIDATE](#). per 24 valandas, kitaip jūsų „Outlook“ el. pašto abonementas nebus atnaujintas. Spustelėkite [PATIKRINTI](#) ir vykdykite instrukcijas.

Ačiū
Administratoriaus pagalbos tarnyba
Autorinės teisės © 2019 „Microsoft Corporation“. Visos teisės saugomos

Laiško tekstas gana tvarkingas, gali būti ir tvarkingi paveikslėliai, mūsų prašo paspausti vieną ar kelias nuorodas ([RE-VALIDATE](#)... [PATIKRINTI](#)), ją aktyvuoti.

Jūsų veiksmai – nespaudžiate jokių nuorodų, tikrinatė siuntėją, ar jis yra jums žinomas, ar jo adresas yra susijęs su naudojamomis paslaugomis, užvedus pelės žymeklį ant nuorodos, ar nuorodos adresas žinomas, gali kartais pasitaikyti, kad nuorodoje bus simboliai goo.gl, bit.do ar pan. Jei atsakymas neigiamas – laišką ištriname. Jei rašoma apie VILNIUS TECH teikiamą IT paslaugą, siuntėjo adresas būtinai turi baigtis ...@vilniustech.lt.

Be to, ITSC, informuodamas apie jo teikiamų paslaugų sutrikimus ar sustabdymą niekada nereikalauja aktyvuoti kokių tai nuorodų, bet pateikia tel. numerį ir pašto adresą pasiteiravimui.

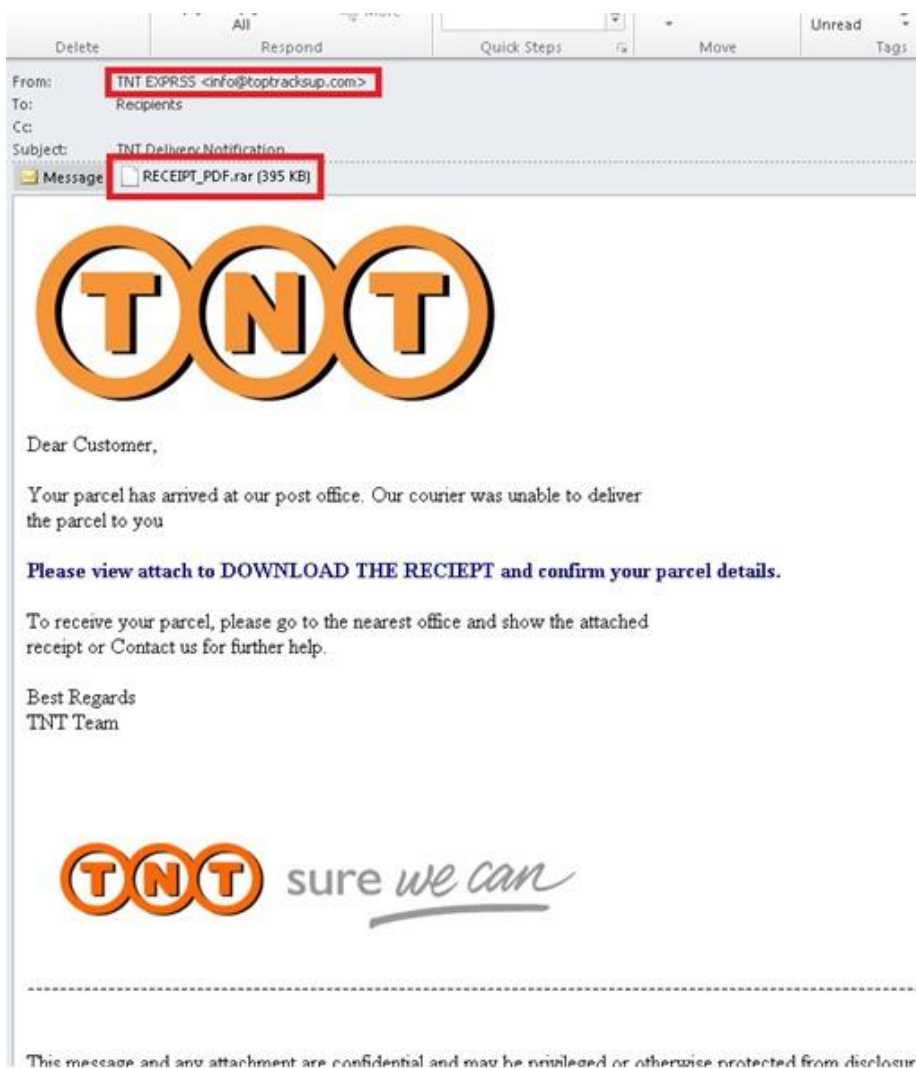
Jei abejojate ar laišką ištrinti, persiųskite jį (geriausiai pridėję jį kaip priedą) į ITSC adresu pagalba@vilniustech.lt, mes patikrinsime jį ir informuosime.

2.2. atvejis

Laiškas anglų kalba lyg tai iš VILNIUS TECH el. paštą administruojančio padalinio, informuojantis, kad baigiasi slaptažodžio galiojimas. Tokių laiškų ITSC niekada nesiunčia, todėl jį gavus veiksmai tik vienas – **nespausti jokių aktyvių nuorodų ir jį iš karto ištrinti.**

2.3. atvejis:

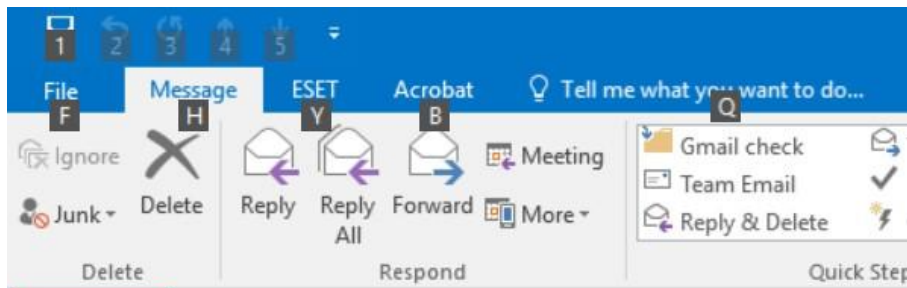
Anglų arba lietuvių kalba parašytas tekstas, kad gavote sąskaitą kurią reikia apmokėti arba gavote siuntą ir reikia užpildyti prisegtą formą, atsiliepimą. Prisegti failai dažniausiai būna užkrėsti virusais, jeigu jūsų kompiuteryje yra antivirusinė programa, ji greičiausiai užblokuos laišką, bet jeigu jos nėra ar periodiškai neatnaujinama tai gali ir neįvykti.

Jūsų veiksmai –jokiu būdu neatidaryti prisegto failo, nespausti, jei yra, jokių nuorodų. Tikrinte siuntėją/kurjerį, ar jis jums žinomas, ar tikrai ką nors užsakinėjote. Jei ne, laišką ištrinate.

Taip pat siūlome atkreipti dėmesį į prisegtų failų vardus. Jeigu siunčiamas PDF, tai ir jo plėtinys (simboliai už taško) turi būti .PDF, o ne koks kitoks, kaip, pavyzdžiui, pateiktame paveikslėlyje – .RAR.

3. Sunkiai atpažįstami laiškai

3.1. atvejis

an 2017-10-24 12:55

Romualdas Česnavičius

Greitas mokėjimas

To [redacted]

Aldona,

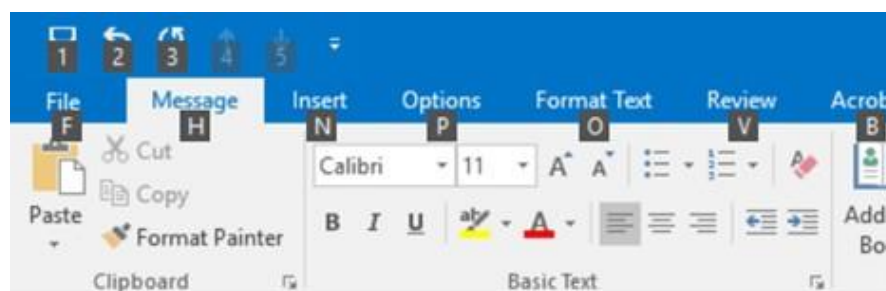
Jūs galite padaryti banko pavedimą šiandien į Jungtinę Karalystę?

Pagarbiai/Best regards,
Romualdas Česnavičius

Laišką gaunate iš žinomo žmogaus, gali laiške sutapti, tam tikros esamų dienų situacijos. Siuntėjas ir laiško tekstas gali būti susiję su profesine veikla ar einamomis pareigomis.

Jūsų veiksmams - tikriname siuntėją. Kartais būna sunku pamatyti tikrą siuntėjo adresą, tuomet reikia paspausti „Reply“ mygtuką ir atsiradusio naujo laiško „To:“ laukelyje bus parašytas laiško siuntėjo adresas. Tikriname ar jis sutampa su jums žinomu žmogaus adresu.

Žinome, kad visi VILNIUS TECH darbuotojų ir studentų adresai sudaryti iš vardo ir pavardės, o galūnėje yra ...vgtu.lt. Šiuo atveju

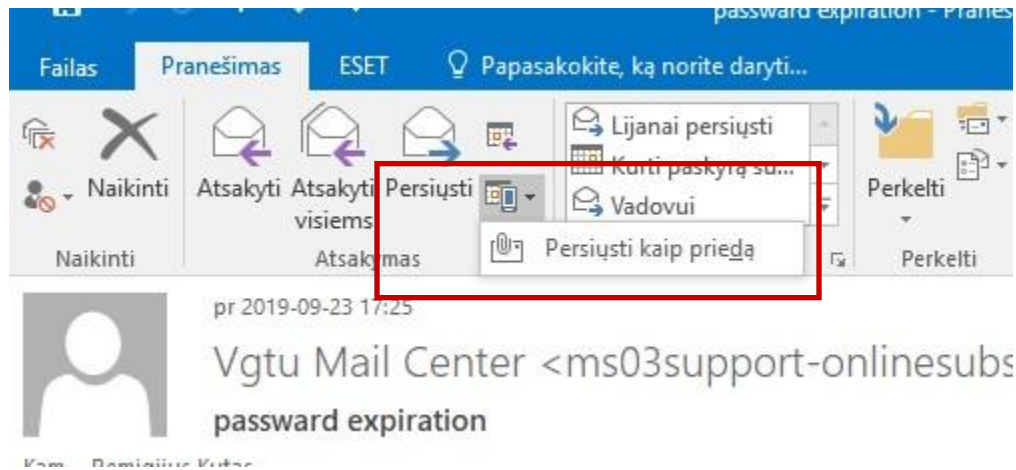
From	justinas.rastenis@vgtu.lt
To	Romualdas Česnavičius <eumulle@gmail.com>
Cc	
Bcc	
Subject	RE: Greitas mokėjimas

Netikrą neva VILNIUS TECH darbuotojo laišką galime atpažinti ir iš kitokio laiško parašo stiliaus, nei rekomenduojamo naudoti VILNIUS TECH pašte.

4. Kaip persiųsti laišką prisegtu priedu Gavote neaiškų laišką, abejojate ar jis tikras, norite patitikrinkite, persiųskite laiškus prisegtu priedu ITSC adresu pagalba@vilniustech.lt. Tai galima padaryti gana paprastai.

1 būdas - atsidarykite naują laišką ir į jį pele nutepkite norimą pridėti laišką iš laiškų sąrašo.

2 – būdas – norimo persiųsti laiško lange pasirinkite meniu **Persiūsti/Persiūsti kaip priedą**, kaip tai parodyta paveikslėlyje žemiau.

5. Trumpi patarimai, padėsiantys atpažinti kenkėjiškus laiškus:

- Tikrinate adresato vardą, pavardę ir el. pašto adresus, ar jie sutampa, ar be klaidų parašyti;
- Tikrinate laiško tekstą, ar jis tvarkingas, gramatiškai be klaidų;
- Tikrinate nuorodas į interneto puslapius, ar jos sutampa su laiško siuntėju arba tema, tik ant jų nespaudžiate;
- Tikrinate prisegtus failus, ar jie atitinka laiško temą, ar jų formatas yra dokumento formatas (.pdf, .docx, .xlsx);
- Skambinate siuntėjui ir klausiate ar tikrai jis siunčia tokius laiškus.

Jeigu turite klausimų, kreipkitės į IT aptarnavimą <https://pagalba.vilniustech.lt> , pagalba@vilniustech.lt, tel. (0 5) 274 4918 arba 9918.